

АНАТОМИЈА МИСЛИ

Да ли осећање безначајности постаје искуство нових генерација и да ли је излаз од хаотичности, двосмислености и мрачног, у уметности која постаје гласник поруке? Сви облици друштвене неправде као плодови цивилизације лагано трансформишу људску свест. Упорно наметање одређених појмова несвесно формира човеково мишљење у сугерисаном правцу. Можемо рећи да данас влада неолиберални капитализам који је у својој суштини суров и бруталан јер се све врти и постоји због профита уског броја људи а његови рефлекси се читавају и у култури. Уочљиво је да своју концепцију културе све чешће прокламује и намеће владајућа класа („Довести до лудила“)*.

У друштву потрошачке еуфорије долази до распада вредновања у свим сферама, до деградације критеријума у уметности, све је више изражена колективна инертност а личне амбиције прелазе индивидуалну реалност („Солидарност, главни непријатељ капитализма“)*, док човек постаје употребно средство у рукама владајуће олигархије. Ако је уметност један од основних видова постојања човека – сетимо се марксистичке естетике која је сматрала да је уметност облик рада којим човек не само да одражава стварност („Смрт капитализму, слобода народу“)* него и ствара стварност света – данас се мисија уметности претвара у своју супротност. Шта је прибежиште, да ли је све ово илузија и обмана, шта и ко контролише живот? У типизацији свега, човек полако губи способност да се осећа као личност.

Мирослав се обрачунава са овим временом на њему једини начин: кроз уметнички исказ. Ово је лична побуна, његов покушај супротстављања и критике актуелних проблема у друштву („Васкрсење вербалног деликта“)*. Ликовни став је метафоричан а тумачење, да је немогуће одрећи се своје прошлости. Изабрао је цртеж тушем као главно уметничко средство где је пластичност заменио плошним сликањем.

Излази из зоне фигуративности, поједини елементи су само симболично назначени, стилизовани, карикирани а избор мотива је условљен више психолошком него уметничком побудом. У таквом делу, које постаје имагинарна слика јер се комуникација са посматрачем остварује преко менталног нивоа, за људе нема места. Зато су ту путеви који никуд не воде, рогови, очи, рибе, торњеви, бескрајан низ карактеристичних појединости, знаци који ништа не значе али у својој колажној организацији носе поруку. Са цртежа се мора скидати слој по слој да би се заокружила представа о раду. Својим језиком мотива изражава однос према систему – то је микрокосмос уметничког причања. Око језгра гравитира цела композиција а у организацији простора полази од централне форме и ту је главни акценат.

Потези су кратки, умножени, следи ритам постављања у масама који претпостављају најважније догађаје. Мирослав се понекад композиционо опредељује за кружну форму у коме се све креће без почетка и краја и из кога се не може побећи. Снага круга је фатална и у њему постајемо заробљеници манипулативних утицаја („Истина је мач који ће користити против тебе“)*. Он стаје у одбрану уметности делом чија космологија и уметнички темперамент прате основну премису – да је култура једини излаз. Ако то препознамо, схватићемо и зашто је његов став метафоричан и зашто не треба да се одричемо своје прошлости јер је она основа за будућност. У човеку се никада неће угасити жеља за естетским доживљајем ни потреба за уметничким делима. Зато је уметник носилац космологије дела, спреман да заузме став и истраје у одбрани идеје и уметности.

() * Цитирани називи радова Мирослава Стакића

март, 2019.

Љиљана Суботић